

створенні справедливої та ефективної соціально-економічної моделі України.

САЙКО О. В.

Калькулювання собівартості продукції молоко переробки

КНЕУ, м. Київ

Ринкова економіка передбачає нові виробничі відносини, ставить нові вимоги до бухгалтерського обліку, і насамперед до калькулювання собівартості продукції. Необхідною умовою калькулювання собівартості продукції є нарахування витрат за видами виробленої продукції. Калькулювання представляє собою систему розрахунків, важлива мета яких полягає у визначенні одиниці калькуляційної сукупності.

Правильне, науково обумовлене визначення об'єктів калькулювання є обов'язковою умовою достовірності калькуляції, що забезпечує значимість отриманої інформації про собівартість продукції, визначає структуру та складність аналітичного калькуляційного обліку витрат на виробництво. У системі калькуляційного обліку особливо в зарубіжній практиці об'єкти калькулювання називають носіями витрат.

В залежності від технології та характеру продукції об'єктами калькулювання можуть бути: продукція (компоненти продукції) або часткової готовності (за переділами, стадіями, фазами та окремими процесами); вироби та напівфабрикати, групи однорідних виробів, серії однорідних виробів або індивідуально виготовлювані одиничні вироби); види робіт та послуг (транспортні). На підприємствах молокопереробної промисловості об'єктом калькулювання собівартості продукції є окремі вироби або групи виробів. Безумовно, точніший об'єкт калькулювання - окремі вироби, проте це, пов'язано зі значною працемісткістю обліку. Тому, можуть застосовуватися й згруповані калькуляційні об'єкти, хоча вони значно зменшують аналітичність отримуваних даних.

На підприємствах досліджуваної галузі калькуляції складаються: - на молоко, вершки та дієтичну продукцію – за назвами, жирністю продукції, видам тари (фляги, пляшки, паперові пакети з полімерним покриттям); - сир та вершки – за назвою, жирністю, видами тари (скляний посуд, поліетиленові пакети, дерев'яні та картонні ящики); на сиркові вироби – за назвами, видами (металеві фляги, пергамент, фольга); на масло вершкове та перетоплене – за назвами та розфасуванню; на сир – за назвами; на згущені молочні консерви – за назвами, видами тари (бляшані банки, бочки), за номерами банок; на суху молочну продукцію – за назвами, видами тари (бляшані та комбіновані банки, бачки та барабани, пакети).

На підприємствах молокопереробної промисловості та її структурних підрозділах калькулювання продукції проводиться за розвернутим виглядом.

На ТОВ “Молкомцентр” калькуляції складаються за такими групами продукції: масло вершкове, масло перетоплене, сири жирні крупні, сири жирні дрібні, сири плавленні, цільне молоко, вершки, сметана, сирок жирний, сирок нежирний, замітник цільного молока (сухий). Приблизно така номенклатура і на інших досліджуваних підприємствах.

На підприємствах молокопереробної промисловості мають місце усереднені показники, які показують середню собівартість продукції. Це значно відрізняється від собівартості конкретних видів виробів, які входять до даної групи. Собівартість окремих видів продукції, здебільшого, залежить від використовуваної сировини, способу затарювання та інших чинників. Отже, на підприємствах калькуляції мають складатися хоча б раз на рік, і не тільки на подібні види продукції, але і за окремими її назвами. Це значно підвищить аналітичність звітної інформації та сприятиме повнішому використанню резервів зниження собівартості продукції. Оскільки на сучасному етапі на підприємствах всі роботи зі складання звітності у більшості випадків автоматизовано, це не спричинить значного збільшення витрат на працю та засоби.

Калькуляційною одиницею підприємств молокопереробної промисловості є 1 тонна виготовленої продукції за назвами та тисяча умовних банок (туб) консервів за назвами. Ці вимірники застосовуються також і при складанні калькуляції. Причому, калькуляційна одиниця часто не співпадає з обліковою одиницею. У якості облікових одиниць на підприємствах молокопереробної промисловості застосовуються кілограми, які списуються на сировину та матеріали. Для обліку випуску продукції використовується вимірник – тонна.

Значне застосування обліку мають також умовні одиниці, що пов'язано зі специфікою молокопереробної промисловості. Розрахунки з постачальниками за поставлене молоко проводять у перерахунку на встановлену базову жирність (3,4 %). Списання використаного у виробництві молока також проводиться за встановленою базовою жирністю.

Одним із найважливіших питань калькулювання є правильна розробка номенклатури калькуляційних статей. Застосування значної номенклатури калькуляційних статей збільшує обсяг облікової роботи, обмежена номенклатура їх зменшує, проте одночасно і знижується аналітичність обліку.

За допомогою розшифровок витрат на кожний вид виробленої продукції складається калькуляція у розрізі статей витрат. Наприклад, на ТОВ “Молкомцентр” основу собівартості складають прямі витрати на матеріали та працю. Скорочення цих видів витрат значно зменшить собівартість продукції та збільшить фінансові результати і прибуток підприємства. Однією важливою особливістю досліджуваного підприємства є те, що за кожним видом продукції визначається фінансовий результат та

рентабельність. А це вкрай необхідно в умовах ринку, оскільки в цих умовах підприємства намагаються випустити найякіснішу, найрентабельнішу та конкурентноспроможну продукцію.

Така методика свідчить, що у зв'язку з конкретизацією окремих статей витрат визначення собівартості не змінюється, проте підвищується аналітичність обліку за конкретними видами витрат. Це дає підприємствам змогу визначити за якими видами конкретних витрат (наприклад, сировина, матеріали, допоміжні матеріали) вони понесені, розрахувати відхилення за ними, і якщо перевитрата, то знайти шляхи їх подолання в процесі виробництва.

Вирішення вищевказаних проблем у результаті дозволить правильніше вирахувати собівартість продукції, встановити контроль за використанням матеріальних, трудових та грошових засобів за кожним переділом, видом продукції, своєчасно і якісно провести аналіз виробничих витрат та забезпечити керівництво інформацією для оперативного прийняття управлінських рішень.

БЕРЕЖНАЯ Г.

Соответствие структуры финансовой системы уровню экономического развития страны (на примере республики Корея)

*Институт мировой экономики
и международных отношений
НАН Украины, г. Запорожье*

Экономическая система представляет собой взаимодействие пяти основных сфер – собственного производства, кредитно-финансовой системы, системы управления, социальной и экологической сфер. Кредитно-финансовая система должна быть связана с интересами собственного производства.

Эффективная финансовая система направляет финансовые ресурсы в наиболее продуктивные виды бизнеса. Структура и принципы построения финансовой системы должны соответствовать выбранной модели экономики, достигнутому уровню экономического развития и поставленными перед экономикой целями и задачами.

Основные этапы эволюционной трансформации экономической системы:

- промышленная трансформация (переход от сельскохозяйственной деятельности к промышленному производству);